

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO-4101-08-03/2011
P/11/070

Warszawa, dnia 14 maja 2012 r.

Pan
dr inż. Ireneusz Żmizdiński
Prezes Zarządu
Bumar Elektronika S.A.
w Warszawie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował Przemysłowy Instytut Telekomunikacji S.A. w Warszawie (PIT, Instytut) (od dnia 5 marca 2012 r. funkcjonujący pod nazwą Bumar Elektronika S.A.) w zakresie wykorzystania środków publicznych na naukę w latach 2009-2011. Badanie tendencji dotyczących efektów działalności B+R prowadzonej przez Instytut obejmowało lata 2007-2011.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 12 kwietnia 2012 r., stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Instytutu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując powyższą ocenę NIK uwzględniła w szczególności: prawidłowe wykorzystanie środków finansowych na realizację zadań w ramach podstawowej działalności statutowej, osiągnięcie założonych celów badawczych w ramach skontrolowanych projektów oraz aktywną współpracę z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi.

Instytut powstał w dniu 9 listopada 2007 r. w wyniku komercjalizacji jednostki badawczo-rozwojowej pn. Przemysłowy Instytut Telekomunikacji i przekształcenia go w spółkę akcyjną, której akcjonariuszami (według stanu na dzień 29 grudnia 2011 r.) są: Skarb Państwa (0,5% udziałów), Bumar spółka z o.o. w Warszawie (85%)

oraz uprawnieni pracownicy PIT (14,5%). Od dnia 1 października 2009 r. Instytut posiada status centrum badawczo-rozwojowego nadany decyzją Ministra Gospodarki.

W badanym okresie przedmiotem działalności statutowej Instytutu była m.in. produkcja: elementów elektronicznych, komputerów, urządzeń peryferyjnych oraz przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych, a także prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie elektroniki, teleinformatyki oraz technologii informatycznych. Od sierpnia 2010 r. do działalności statutowej PIT należy również prowadzenie działalności na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Całkowity przychód uzyskany przez PIT w latach 2009-2011 był zmienny i wahał się od 81.864,9 tys. zł w 2009 r., 111.265,2 tys. zł w 2010 r. do 106.047,4 tys. zł w 2011 r.. Natomiast wynik finansowy netto uzyskany w tym okresie wykazywał stałą tendencję wzrostową: od (-) 3.674,5 tys. zł w 2009 r., 878,7 tys. zł w 2010 r. do 11.271,4 tys. zł w 2011 r. Wysokość przychodów uzyskanych przez Instytut z działalności B+R finansowanej ze środków publicznych w latach 2009-2011 wzrosła w 2010 r. (w stosunku do 2009 r.) o 10,31% (tj. z 11.642,8 tys. zł do 12.843,7 tys. zł w 2010 r.), a w 2011 r. spadła o 53,82% (tj. do kwoty 5.931,4 tys. zł). Przyczyną spadku była stopniowa zmiana profilu działalności jednostki związana z jej włączeniem w struktury Bumar spółka z o.o. w Warszawie. Udział przychodów ze środków pozyskanych na finansowanie działalności statutowej PIT w przychodach ogółem wahał się od 0,53% w 2009 r. (473,4 tys. zł), 3,07% w 2010 r. (3.419,5 tys. zł) do 0,85% w 2011 r. (906,3 tys. zł).

W latach 2009-2010 przeciętne zatrudnienie w Instytucie wynosiło 736 pracowników. W 2011 r. (wg stanu na dzień 31 grudnia), w wyniku połączenia PIT z Centrum Naukowo-Produkcyjnym Elektroniki Przemysłowej RADWAR S.A. i Przedsiębiorstwem Produkcyjnym Podzespołów Elektronicznych DOLAM S.A. w dniu 29 grudnia 2011 r., wielkość zatrudnienia wzrosła o 73% do 1.275 osób. Przeciętne zatrudnienie w działalności B+R w latach 2009-2011 (do dnia 29 grudnia) wynosiło 306 pracowników. Pracowników naukowych i badawczo-technicznych zatrudniano średnio 248 osób (81%), w tym sześć osób z tytułem naukowym profesora (2,4%), trzy osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (1,2%) oraz 17 osób ze stopniem naukowym doktora (6,8%). W 2011 r. nastąpił znaczny spadek (w stosunku do 2009 r.) liczby pracowników z tytułem naukowym profesora (tj. o 80%, z dziewięciu osób w 2009 r. do dwóch w 2011 r.). Na koniec 2011 r., w wyniku połączenia PIT z ww. spółkami, zatrudnienie w działalności B+R Instytutu wzrosło do 618 osób (tj. o 102%), w tym 407 pracowników naukowych i badawczo-technicznych. Znacznie wzrosła również liczba pracowników ze stopniem naukowym doktora z 18 do 24 osób (o 33%).

W latach 2009-2011 Instytut posiadał prawo do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dziedzinie elektronika, jednakże w badanym okresie w PIT nie przeprowadzono przewodów doktorskich.

Najwyższa Izba Kontroli zbadała efektywność działalności B+R Instytutu finansowanej ze środków publicznych na naukę w latach 2007-2011. Wskaźnik liczby publikacji w czasopiśmie naukowych wyróżnionych przez *Journal Citation Reports* przypadającej na jednego pracownika naukowego wynosił średnio 0,01. We

wskazanym okresie odnotowano jedno cytowanie publikacji pracownika PIT (w 2010 r.). Niski poziom wartości ww. wskaźników uzasadniono koniecznością ograniczania dostępności wyników badań prowadzonych na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa.

W latach 2007-2011 Instytut uzyskał w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (UP RP) łącznie 69 patentów na wynalazki (w tym 10 w 2007 r., 23 w 2008 r., 9 w 2009 r., 4 w 2010 r. oraz 23 w 2011 r.), z których 32 zostały zastosowane w praktyce (najwięcej w 2008 r. i 2011 r., tj. 12 i 9). UP RP udzielił również Instytutowi 104 prawa ochronne na wzory użytkowe, w tym 48 praw ochronnych na wzory użytkowe, które zostały zastosowane w praktyce. Przychody uzyskiwane z tytułu wdrożeń wyników prac badawczo-rozwojowych w latach 2007-2010 miały tendencję wzrostową i wyniosły łącznie 121.701,3 tys. zł.

Należy jednak zauważyć, iż od 2009 r. w wyniku działań zmierzających do włączenia PIT w strukturę spółki Bumar oraz wzmożenia działalności na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa liczba zgłoszeń nowych wynalazków do UP RP systematycznie malała, a w 2011 r. osiągnęła zerowy poziom. Analogicznie zmniejszyła się liczba praw uzyskanych z rejestracji wzorów przemysłowych opracowanych przez PIT (z 17 w 2009 r. do zera w 2011 r.). W celu poprawienia powyższych wyników w badanym okresie Instytut podejmował działania zmierzające do zwiększenia skuteczności w uzyskiwaniu ochrony prawnej wynalazków m.in. poprzez udział w programie *Patent Plus – wsparcie patentowe wynalazków*. W ramach tego programu PIT uzyskał dofinansowanie w wysokości 130,2 tys. zł na realizację projektów pn.: *Szkolenie kadry naukowo-technicznej i inżynierskiej Przemysłowego Instytutu Telekomunikacji S.A. w zakresie ochrony własności przemysłowej, Aplikacja w formie 3-letniego szkolenia organizowanego przez Krajową Izbę Rzeczników Patentowych dwóch pełnoetatowych pracowników, pragnących zdobyć uprawnienia rzecznika patentowego oraz Refundacja zgłoszeń krajowych wynalazków w UP RP za rok 2008, 2009, 2010*.

W latach 2007-2011 Instytut zorganizował łącznie cztery konferencje międzynarodowe i osiem konferencji krajowych, a także otrzymał siedem nagród za prowadzoną działalność naukową oraz dziewięć nagród i wyróżnień za praktyczne zastosowanie wyników B+R (np. *Defender* podczas XVII Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach za konstrukcję i wykorzystanie radaru NUR-22-N 3D).

Wszystkie spośród dziesięciu skontrolowanych projektów badawczych (realizowanych w latach 2009-2011) zostały zakończone osiągnięciem celu badawczego założonego we wniosku o dofinansowanie projektu. W przypadku dwóch projektów, tj. projektu rozwojowego pn. *Opracowanie technologii nowych mikrofalowych materiałów dielektrycznych o wysokich wartościach przenikalności elektrycznej i niskich stratach* oraz projektu celowego pn. *Radiolokacyjna antena pasma S z modułami nadawczymi do zastosowania w radarze trójwspółrzędnym* podjęto starania o uzyskanie ochrony prawnej uzyskanych wyników badań (łącznie 10 zgłoszeń patentowych oraz pięć zgłoszeń wzorów użytkowych). Wyniki badań naukowych realizowanych w ramach projektu badawczego zamawianego pn. *Zaawansowane technologie radarowe w zastosowaniach wojskowych oraz cywilnych* zostały opublikowane w czasopiśmie wyróżnionym przez *Journal Citation Reports (IET Radar Sonar & Navigation)*.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: niezgodnym z obowiązującymi zasadami (polityką) rachunkowości ewidencjonowaniu aparatury naukowo-badawczej zakupionej w ramach realizacji projektów dofinansowanych ze środków publicznych oraz rozliczeniu w kosztach realizacji projektu rozwojowego niewykorzystanej aparatury naukowo-badawczej.

1. W latach 2009-2011 Instytut w sposób niezgodny z obowiązującymi zasadami (polityką) rachunkowości ewidencjonował aparaturę naukowo-badawczą zakupioną w ramach realizowanych projektów dofinansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z obowiązującymi w badanym okresie postanowieniami *Dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości* aparatura naukowo-badawcza niezależnie od źródła jej finansowania, powinna zostać zaksięgowana jako środek trwały na koncie 010, od którego miały być odprowadzane zapisy umorzeniowe na koncie 070. Natomiast zgodnie z zapisami dokumentu pn. *Instrukcja Gospodarowania Aparaturą Pomiarowo-Kontrolną* (obowiązującego na podstawie zarządzenia Prezesa PIT nr 49/2009 z dnia 13 listopada 2009 r.) koszt zakupu ww. aparatury naukowo-badawczej powinien być ujmowany w ewidencji księgowej w kosztach projektu, w wyniku którego została ona zakupiona (ze 100% umorzeniem w chwili zakupu). Po zakończeniu jego realizacji, w przypadku decyzji o dalszym wykorzystywaniu przedmiotowej aparatury naukowo-badawczej, miała ona zostać przyjęta na stan jednostki na podstawie dokumentu OT (przyjęcie środka trwałego) oraz zaewidencjonowanie w *Księdze Inwentarzowej*, a także komputerowej bazie danych (informację o tym fakcie miał otrzymać Dział Finansowo-Księgowy PIT).

W latach 2009-2011 koszt aparatury naukowo-badawczej zakupionej przez Instytut w ramach realizacji projektów współfinansowanych ze środków publicznych był księgowany w momencie nabycia na koncie 401 – *Żużycie materiałów i energii* (konto analityczne 12 – *Aparatura specjalna*), natomiast sama aparatura była rejestrowana w ewidencji pozabilansowej jednostki. W toku kontroli stwierdzono, iż po zakończeniu realizacji danego projektu zakupiona aparatura naukowo-badawcza nie była ewidencjonowana w systemie księgowym jako środek trwały, pomimo pozostawania i dalszego wykorzystywania we właściwych komórkach organizacyjnych PIT.

Instytut poinformował NIK, iż podjęto kroki zmierzające do: ujednoczenia procedur dotyczących gospodarowania środkami trwałymi w jednostce poprzez zmodyfikowanie obowiązujących zasad (polityki) rachunkowości oraz przeprowadzenia inwentaryzacji aparatury naukowo-badawczej w celu wprowadzenia jej do ewidencji środków trwałych jednostki.

2. W rozliczeniu kosztów projektu rozwojowego dofinansowanego ze środków publicznych pn. *Opracowanie technologii nowych mikrofalowych materiałów dielektrycznych o wysokich wartościach przenikalności elektrycznej i niskich stratach* ujęto aparaturę naukowo-badawczą, która nie została wykorzystana podczas realizacji ww. projektu.

W trakcie kontroli stwierdzono, iż zakupiona na potrzeby realizacji ww. projektu rozwojowego prasa hydrauliczna *C-Frame* o nacisku do 70 ton firmy SANTEC (wartość 92.667,24 zł) nie została wykorzystana ze

względu na uszkodzenia powstałe w trakcie dostawy urządzenia do PIT. Pomimo, iż prace przewidziane do wykonania przez uszkodzoną prasę zrealizowano przy użyciu innego urządzenia będącego na wyposażeniu Instytutu, to koszt jej zakupu został sfinansowany ze środków publicznych i rozliczony w kosztach projektu. Ponadto ustalono, iż od momentu stwierdzenia uszkodzeń skutkujących brakiem możliwości użytkowania urządzenia (październik 2009 r.) do czasu zakończenia kontroli prasa nie została naprawiona a w konsekwencji nie była wykorzystywana.

NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia przekazane przez Prezesa Zarządu Bumar Elektronika S.A. o podjęciu działań zmierzających do naprawy powyższego urządzenia oraz jego ewentualnego dalszego użytkowania.

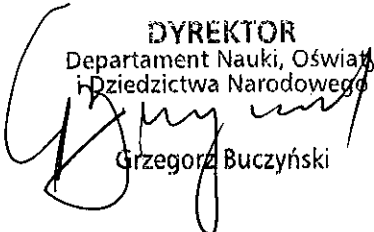
* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o kontynuowanie działań zmierzających do ujęcia w ewidencji środków trwałych aparatury naukowo-badawczej zakupionej przez jednostkę w ramach realizacji projektów dofinansowanych ze środków publicznych, w sposób zgodny z obowiązującymi zasadami (polityka) rachunkowości.

Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, proszę Pana Prezesa o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.

DYREKTOR
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Grzegorz Buczyński

